

POL-06 Voionmaa Lauri

04.10.2005

Viite **UTP 42/2005 vp**

Asia

EU/YUTP/Eduskunnan tiedottaminen/

KEMIALLISTEN ASEIDEN KIELTOJÄRJESTÖ (OPCW); EU:N YHTEINEN TOIMINTA (JOINT ACTION)

Oheisena lähetetään eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97 §:n nojalla muistio EU:n yhteisestä toiminnasta koskien kemiallisten aseiden kieltojärjestöä (OPCW).

Eurooppakirjeenvaihtaja

Jarno Syrjälä

UTP 42/2005 vp

KEMIALLISTEN ASEIDEN KIELTOJÄRJESTÖ (OPCW); EU:N YHTEINEN TOIMINTA (JOINT ACTION)

Kemiallisten aseiden kieltosopimus (Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction, CWC) tehtiin vuonna 1993 ja astui voimaan v. 1997. CWC kieltää kemiallisten aseiden kehittelyn, hallussapidon ja välityksen sekä niiden käytön sodankäynnin välineenä ja muiden maiden avustamisen tai rohkaisemisen CWC:n kieltämiin toimiin. CWC ei kiellä rauhanomaiseen käyttöön tarkoitettujen kemikaalien käyttöä, tuotantoa, ja myyntiä, mutta sillä on todentamismenetelmä, jolla se valvoo, että kyseiset toimet ovat yhdenmukaisia CWC-velvoitteiden kanssa. CWC:n on ratifioinut 174 valtiota ja allekirjoittanut 183 valtiota. CWC:n toimeenpanoa valvomaan on perustettu kemiallisten aseiden kieltojärjestö (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons, OPCW) Haagissa.

EU hyväksyi v. 2003 joukkotuhoasestrategian, jonka keskeisiä elementtejä ovat kemiallisten aseiden kieltosopimuksen universalisaatio ja sopimuksen kansallisen toimeenpanon edistäminen. Näiden tukemiseksi käytännössä EU hyväksyi v. 2004 yhteisen toiminnan tuesta Kemiallisten aseiden kieltojärjestölle. Yhteinen toiminta perustuu kolmelle keskeiselle kemiallisten aseiden kieltosopimuksen prioriteetille; universalisaatio, toimeenpanon tehostaminen ja kansainvälinen yhteistyö. Sillä rahoitetaan CWC:n universalisaatioon tähtääviä seminaareja alueilla, joilla on sopimuksen ulkopuolisia valtioita (Karibia, Afrikka, Välimeri ja Lähi-itä, Aasia). Lisäksi rahoitetaan sopimuksen kansallista toimeenpanoa, erityisesti asiantuntijatukea CWC:n kansalliseen toimeenpanoon liittyvän lainsäädännön valmisteluun ja toimeenpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten vahvistamiseen. Kolmanneksi rahoitetaan alan kansainvälistä yhteistyötä, erityisesti kehitysmaissa toimivien analyysilaboratorioiden varustamista ja auditointia sekä niiden henkilökunnan koulutusta. Yhteisen toiminnan rahoitus on 1,8 milj. euroa v. 2005. Toteutus on uskottu Kemiallisten aseiden kieltojärjestölle. Suomen kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitos, Helsingin yliopiston VERIFIN on mukana koulutustoiminnassa.

V. 2004 hyväksytty yhteisen toiminta umpeutuu marraskuussa 2005, ja ensimmäinen luonnos sen uudistamiseksi on parhaillaan neuvoston aseidenriisuntatyöryhmän työstettävänä. Neuvoston päätös on tarkoitus tehdä marras- tai joulukuussa 2005. Toimintaa ehdotetaan jatkettavaksi pääsääntöisesti nykypohjalta ja samantasoisin kustannuksin v. 2006 ajan. V. 2005 toimista saadut kokemukset on tarkoitus huomioida. Uutena elementtinä yhteiseen toimintaan on tarkoitus sisällyttää kohdennettu tuki joidenkin sopimusvaltioiden kansallisille viranomaisille. Tuensaajat valikoitaisiin tarkasti, tuki edellyttäisi selkeää toimintasuunnitelmaa CWC:n kansallista toimeenpanoa koskevien velvoitteiden toteuttamiseksi ja tuen käyttöä seurattaisiin tarkasti.

Suomi voi hyväksyä yhteisen toiminnan uudistamisen ja osallistuu asian valmisteluun työryhmässä. Suomi pitää tärkeänä, että EU tukee CWC:n universalisaatiota ja kansallista toimeenpanoa maissa joilla ei ole omia valmiuksia sopimuksen tehokkaaseen toimeenpanoon. Yhteisen toiminnan tulee heijastaa EU:n joukkotuhoasestrategian prioriteetteja.